

MÜSLÜMANLAR İÇİN BEREKETLİ AY RAMAZAN

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu salâten ve selâmen dâimeyni, mütelâzimeyni ilâ yevmi'd-dîn. Alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn senedinâ ve mededinâ ve üsvetine'l haseneti Muhammedini'l Mustafâ ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ.

a. Kullar Ramazan'ın Ne Olduğunu Bilselerdi

Emmâ ba'd:

Peygamber Efendimiz demiş ki; “Kullar Ramazan’ın ne olduğunu bilselerdi.”

Ramazan ne?

“Bunu bilselerdi, ümmetim temenni ederdi ki bütün sene Ramazan olsaydı!”

Evet biz de şimdiye kadar okuduğumuz çeşitli hadîs-i şerîflerden Ramazan’ın gerçekten mü’minler için, Ümmet-i Muhammed için çok mükâfatlarla, çok sevaplarla dolu olduğunu kesin olarak görüyoruz. Hakikaten çok mü-

barek, çok bereketli, çok güzel bir ay. Tabii Cenâb-ı Hak her şeyi yerli yerinde yaratmış, emretmiş. Her şeyin miktarı da, her şeyi güzel... Ne yönden bakarsak; zamanı da güzel, miktarı da güzel, ölçüğü de güzel, her şeyi güzel.

Günde beş vakit namaz var ama Cenâb-ı Hak bire on mükâfat verdiğiinden dolayı 50 vakit sevabı veriyor. Bir de Miraç'ta Peygamber Efendimiz Musa *aleyhisselam*'ın yanına gelince, Musa *aleyhisselam*;

“Rabbin sana ne emretti?” diye sorduğu zaman;

“Elli vakit namaz kılmayı emretti.” deyince [Efendimiz, Musa *aleyhisselam*] diyor ki;

“Valla ben bu insanların arasında senden önce bulundum, ben bu insanları denedim, bu insanlar bu ibadeti günde 50 vakit yapamaz. Sen git Rabbine arz et durumu, azaltsın bunu.”

Peygamber Efendimiz geri dönüyor, Cenâb-ı Rabbü'l-İzzet'e münacaat ediyor, yalvarıyor, yakarıyor, 40'a iniyor, 30'a iniyor, 20'ye iniyor... Her geliş gidişinde, her seferinde geri gönderiyor Musa *aleyhisselam*. Dönüşte yarı yola gelmişken “Dur” diyor, soruyor,

ondan sonra geri gönderiyor. O da hikmetli. Allah yaptırtıyor, her şeyde bir hikmet var. Ondan sonra nihayet beş vakite iniyor. Cenâb-ı Hak tarafından indirile indirile beş vakte iniyor. Musa *aleyhisselam*, “Onu da yapamazlar. Denedim ben bu insanları, yapamazlar.” diyor.

Hakikaten de yapamıyorlar, doğru, Musa *aleyhisselam*’ın sözü doğru. [Peygamber Efendimiz,]

“Ama artık utandım Rabbimden böyle isteye isteye azaltılmasını...” [diyor.] Beş vakit emrediliyor. Allahu Teâlâ hazretleri;

“Benim huzurumda verilen hüküm değişmez, 50 vakti emrettim, bu beş vakti kılana 50 vaktin sevabı vereceğim.” diyor.

Oradan da öyle oluyor. Biz beş vakit namaz kılıyoruz, 50 vakit sevabını alıyoruz.

Bunların zamanı çok güzel... Namazın zamanı, zamanlanması çok güzel... Sabah güne başladığımız zaman bir namaz kılıyoruz. İşin başında, tertemiz, aklımız, fikrimiz, gönlümüz bir toparlanıyor. Cenâb-ı Hakk’ın huzuruna girip çıktığımız, ibadeti yaptığımız için o güne güzel başlama durumuna gelmiş oluyoruz. Öğleyin çok güzel... Tam böyle günün ortasın-

da bir dinlenme zamanı, abdest alıyorsun, rahatlıyorsun filan. Yolculukta da çok güzel oluyor. Namaz vakti geldikçe duruyorsun, abdest alıyorsun, namaz kılıyorsun, şoförün uykusu filan kaçıyor. Yolcunun da oturup [durmaktan] sıkıntısı gidiyor. Hepsi güzel; ikindi güzel, akşam güzel, yatsı güzel. Hepsi güzel...

Ramazan'ın da bir ay olması çok güzel! Yani az olsa bu tesir olmaz. Ama bir ay böyle yoğun bir ibadet mevsimi çok güzel. Bak gayrimüslimlerle, müslüman olmayanlarla farkımız... Onlar 11 ay çalıştık, bir ay gezelim tozalımlı eğlenelim diyorlar, biz de bir ay kendimizi ibadete veriyoruz. Bizim tatilimiz Ramazan. Ne kadar güzel, ne kadar tatlı!.. Bir ay olması güzel.

Sonra sahur güzel... Sahur yenmesi, sahura kalkmak çok güzel... Gece uykuyu bölmeye alışmak ve uykuyu bölüp de kalkabilmek çok güzel. Önemli bir alışkanlık bu, bunu çoluk çocuğumuza da öğretmeliyiz. Ondan sonra iftar güzel, iftarı acele yapmak güzel, midenin aç kalması, tamamen perhiz tarzında değil de... Mesela eski ümmetlerin bir kısmı bu oruç yerine yemekleri az yemek, bazı yemekleri yememek tarzında filan yapmışlar bu işi. Ama

bizim Ümmet-i Muhammed'de hiçbir şey yemiyor, yemiyor içmiyor, bu da çok güzel. Yani uzun saatler midenin boş kalması, hepsi güzel... Sonra başka aylarda olmayan bir ibadeti [Ramazan'da yapıyoruz.] Peygamber Efendimiz diyor ki; "Allah size orucu farz kıldı, ben de teravihi sünnet kıldım." O da çok güzel.

Osmanlılar zamanında Avrupalının birisi gelmiş. Paşa hazretleri onu da çağırmış konağına, herkesle beraber sofraya oturmuşlar, yemek yemişler. Bakmış ki bizim pala bıyıklı ecdat, Osmanlılar sofrada ohh kollarını sıvıyorlar, *bismillâhirrahmânirrahîm*. Öyle çok yemek yiyorlar ki... demiş ki;

"Bu adamlar bu kadar yemek yedikten sonra, biraz sonra ölecekler."

Avrupalı böyle uzaktan bakmış bunların yemek yiyişlerine. İstihayla, tatlı tatlı... Paşa hazretlerinin hazırlattığı yemekler de çok güzeldir muhakkak, sofraya zengindir. demiş ki;

"Bunlar biraz sonra başlar kıvranmaya, onların hepsi bir köşede kıvrana kıvrana ölür."

Sonra biraz geçmiş, işte kahveler mahveler içildikten sonra, haydi buyurun!

Ne?

Teravîh namazı.

Allah Allah... Teravîh namazına durmuş bizimkiler, o da durdu mu artık uzaktan mı seyretti... Bakmış; yatıyorlar, kalkıyorlar, tekrar okuyorlar, tekrar rükû, secde, tekrar dinlenme, tekrar kalkıyorlar... Saymış saymış saymış... Yirmi rekât bu ilave, 13 rekât da daha önceden, 33 rekât. Yani 33 defa insan o hareketleri sırf idman olarak, beden eğitimi hareketi olarak yapsa bile hepsi çok önemli hareketler. İnsanın bütün kasları, kemikleri çalışıyor, namazda hepsi çalışıyor. Dizler bükülüyor, omuzlar, bel, ayaklar, her şey gayet güzel çalışıyor. Onların öyle 33 rekât namaz kıldığını görünce;

“Tamam, kurtuldular, şimdi ölümden kurtuldular ve neden yaşadıklarını anladım.” demiş.

Ramazan geldi, her akşam böyle oluyor, bir şey olmuyorlar, neden yaşadıklarını anladım.

[Neden?]

Çünkü bu idman.

Bak başka zamanda olmayan, Ramazan'da olan teravîh niye Ramazan'da oluyor anlıyoruz, hikmetini sezinliyoruz... Tabii aç kaldıktan sonra iftarda biraz iftarı kaçıracağız.

Kaçırdıktan sonra da bu kadar hareket oluyor. Hem gece ibadetle değerlenmiş oluyor hem midedeki yiyecekler erimiş oluyor. Hâsılı, çok sevaplar olan, çok güzel bir ay.

Peygamber Efendimiz, “Müslümanlar bunun kıymetini tam bilselerdi bütün senenin Ramazan olmasını isterlerdi.” deyince Huzâa kabilesinden bir adam aşka gelmiş, şevke gelmiş, canı istemiş, Allah razı olsun, iyi ki istemiş, demiş ki;

Fe-kâle racülün min huzâa yâ nebiyallah haddisnâ. “Yâ Resûlallah, konuş bize, anlat.”

İstemiş, iyi ki öyle demiş. Biz de o öyle dediği için Peygamber Efendimiz’in konuşmalarını şimdi duymuş oluyoruz. [Peygamber Efendimiz’i] konuşturmuş.

Sahabe-i kirâm Peygamber Efendimiz’e bir şey söyleyemezlerdi. Hatta mescide geldiği zaman, başlarını kaldırıp da saygılarından bakamazlarmış bile. Peygamber Efendimiz’in o kadar böyle hürmet ve heybeti varmış. Ve soru soramazlarmış... Öyle edep, öyle saygı, öyle sessizlik... Fakat taşradan, kabilelerden, çölden birisi gelir de bir şey sorarsa can kulağı ile dinlerlermiş. Birisinin de böyle sormasını ganimet bilirlermiş, “Ya birisi gelse de bizim

soramadığımızı şeyleri sorsa, biz de istifade etsek.” derlermiş.

Hakikaten işte bak Huzâa bir kabile adıdır. O kabileden birisi demiş ki; “Yâ Resûlallah, anlat daha bir şeyler, Ramazan hakkında bilgi ver.” Onun üzerine Peygamber Efendimiz şöyle devam ediyor:

b. Ramazan İçin Cennet Süslenir

فَقَالَ إِنَّ الْجَنَّةَ لَتُزَيَّنُ لِرَمَضَانَ مِنَ الْحَوْلِ إِلَى الْحَوْلِ

كَانَ أَوَّلُ يَوْمٍ مِنْ رَمَضَانَ هَبَّتْ رِيحٌ مِنْ تَحْتِ

الْعَرْشِ، فَصَفِقَتْ وَرَقَ الْجَنَّةِ فَتَنْظُرُ الْحَوْرُ الْعَيْنُ

إِلَى ذَلِكَ، فَيَقُلْنَ: يَا رَبِّ اجْعَلْ لَنَا مِنْ عِبَادِكَ فِي هَذَا

الشَّهْرِ أَزْوَاجًا تَقْرَأُ أَعْيُنُنَا بِهِمْ وَتَقْرَأُ أَعْيُنُهُمْ بِنَا،

قَالَ: " فَمَا مِنْ عَبْدٍ يَصُومُ يَوْمًا مِنْ رَمَضَانَ إِلَّا زُوجَ

زَوْجَةٍ مِنَ الْحَوْرِ الْعَيْنِ فِي خَيْمَةٍ مِنْ دُرَّةٍ مِمَّا نَعَتَ

اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: {حَوْرٌ مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ}

[الرحمن: 72] عَلَى كُلِّ امْرَأَةٍ مِنْهُنَّ سَبْعُونَ حُلَّةً

لَيْسَ مِنْهَا حُلَّةٌ عَلَى لَوْنٍ أُخْرَى، وَيُعْطَى سَبْعِينَ لَوْنًا

مِنَ الطَّيِّبِ لَيْسَ مِنْهُ لَوْنٌ عَلَى رِيحِ الْآخِرِ لِكُلِّ
 امْرَأَةٍ مِنْهُنَّ سَبْعُونَ أَلْفَ وَصِيفَةٍ لِحَاجَتِهَا،
 وَسَبْعُونَ أَلْفَ وَصِيفَةٍ مَعَ كُلِّ وَصِيفَةٍ صَفْحَةٌ مِنْ
 ذَهَبٍ فِيهَا لَوْنٌ طَعَامٍ يَجِدُ لَأَخِرِ لُقْمَةٍ مِنْهَا لَذَّةٌ لَمْ
 يَجِدْهُ لِأَوَّلِهِ، لِكُلِّ امْرَأَةٍ مِنْهُنَّ سَبْعُونَ سَرِيرًا مِنْ
 يَاقُوتَةٍ حَمْرَاءَ عَلَى كُلِّ سَرِيرٍ سَبْعُونَ فِرَاشًا
 بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ فَوْقَ كُلِّ فِرَاشٍ سَبْعُونَ أَرِيكَةً،
 وَيُعْطَى زَوْجُهَا مِثْلُ ذَلِكَ عَلَى سَرِيرٍ مِنْ يَاقُوتِ
 أَحْمَرَ مُوشَّحًا بِالذَّرِّ، عَلَيْهِ سِوَارَانِ مِنْ ذَهَبٍ هَذَا
 بِكُلِّ يَوْمٍ صَامَهُ مِنْ رَمَضَانَ سِوَى مَا عَمِلَ مِنْ
 الْحَسَنَاتِ.

Fe-kâle inne'l-cennete le-tüzeyyenü li-ramadâne mine'l-havli ile'l-havli. "Cennet, bir senenin başından öteki sene başına kadar Ramazan için süslenir."

Kendisine ziynetler [takar,] cennet süslenir, tezeyyün eder, ziynetlenir. Zaten güzel olan cennet takar takıştırır, kendisini güzel-

leştirir, cazipleştirir. Ziyinetlerle kendisini bezer.

Fe-izâ kâne evvelü yevmin min ramadâne. “Ramazan’ın birinci günü olunca.”

Evvelki akşamki hadislerden hatırlayacaksınız, burada da aynen buyuruluyor. Demek ki önemli bir şey oluyor.

Ne oluyor?

Hebbet rîhün min tahti’l-arşi. “Arş-ı Âzam’ın aşağısından bir rüzgâr eser.” Bir güzel hoş latif rüzgâr eser.

Sonra ne olur?

Fe-saffekat varaka’l-cenneti. “Bu rüzgâr cennetin ağaçlarının yapraklarını sarsar, sallım sallım sallandırır.” *Fe-tenzuru’l hûru’l-iynü.* “O rüzgâr esince o güzel gözlü o cennet hûrîleri bakarlar.”

Tabii burada söylemiyor, evvelki hadislerden biliyorduk, ne oluyor?

Cennet ağaçlarının yapraklarının sallanmasından dinleyenlerin hiç duymadığı güzellikte, çok güzel sesler, insanların o zamana kadar hiç duymadıkları güzellikte hoş nağmeler çıkıyor. O zaman da tabii cennet hûrîleri, bir değişiklik olduğu için, ne oluyor diye bakıyorlar.

Tenzuru'l-hûru'l-iynü ilâ zâlike. "Hûrî kızları bu yaprakların böyle sallanışına bakarlar." *Fe-yekulne.* "Ve derler ki." *Yâ rabbenâ.* "Ey Rabbimiz, ey Mevlâmız, ey âlemlerin Rabbi!" *İc'al lenâ min ibâdike fî hâze's-şehri ezvâcen.* "Bu Ramazan ayında kullarından bize eşler bahşeyle. Kocalar, eşler ihsan eyle." *Takarru a'yunüne bi-him.* "Bizim gözlerimiz onlarla şenlensin." *Ve takarru a'yünühüm bi-nâ.* "Ve onların gözleri de bizimle şenlensin."

Yani hûrî kızları Allahu Teâlâ hazretlerine; "Bizi mü'minlerle evlendir. Mü'minlerin her birine bizleri evlendir, onlar bizimle mutlu, bahtiyar olsunlar, gözleri gönülleri şenlensin; bizim de onlarla gözümüz gönlümüz şenlensin." diye dua ediyorlar, kendileri istiyorlar.

Kâle fe-mâ min abdin yesûmu yevmen min ramadâne illâ züvvice zevceten mine'l-hûri'l-iyni fî haymetin min dürratin ne'atellâhu azze ve celle hûrun maksûrâtun fi'l-hiyâm. "Ramazan'da hiçbir müslüman kul yok ki bir gün oruç tutsun da..." *İllâ züvvice zevceten mine'l-hûri'l-iyni.* "Hûrî kızlarından bir tanesi ile evlendirilmiş olmasın." Her gün

oruç tuttuğu gün için bir hûrî kıızıyla evlendirilir veya cennete girdiği zaman her bir Ramazan [günü orucu] için bir tanesiyle evlendirilecek." *Fî-haymetin*. "Bir düğün çadırında ki." *Min dürretin*. "İnciden yapılmış." İnciden inşa edilmiş bir çadırda evlendirilir. *Ne'atellâhu azze ve celle*. "Kur'ân-ı Kerîm'de Rahman sûresinde Allahu Teâlâ hazretlerinin âyet-i kerîmesinde bildirdiği gibi; *Hûrun maksûrâtun fi'l-hiyâm*. '[Gözleri çekik güzel gözlü hûrîler haymeler,] çadırlar içinde..."¹

Hiyâm, hayme kelimesinin çoğulu yani "çadır" demek ama Arapların düğün için çadırları başka olur, yani müstesna güzellikte olur, özel olur.

Mesela padişahın sefere çıktığı zaman kaldığı yer nedir?

Bir çadırdır ama ne derler o çadıra?

"Otağ" derler.

Topkapı sarayına gittiyseniz gördüyseniz otağ şahane bir şey, çok şahane bir şey... Padişah daha gerideyken, seferdeyken otağcılar padişahın gideceği yere hızlı hızlı önceden varırlar, padişahın kalacağı yere otağ-ı hümâyunu kurarlar. Muazzam, yüksek, atlasla

¹ 55/Rahman, 72.

yapılmış, çok süslü, çok güzel bir çadır. Arabistan'da düğün çadırları da çok müstesna ve çok güzel olurdu. Hatta bir hadîs-i şerîf var, hadîs-i kutsî var, onu bu arada söyleyeyim.

O hadîs-i kutsîde buyuruluyor ki; *Evliyâî tahte kıbâbî lâ ya'rufühüm ğayrî*.

c. Benim Evliyam Kubbelerimin Altındadır

Allahu Teâlâ hazretleri ne buyuruyor?

Evliyâî. "Benim evliyam, benim velî kullarım, mübarek kullarım, sevgili kullarım, yakın kullarım." *Evliyâî tahte kıbâbî*. "Benim kıbâbımın altındadır."

Kıbâb neyin çoğulu?

Kubbenin çoğulu.

Evliyâî tahte kıbâbî. "Benim evliyâ kullarım, dost kullarım, yakın kullarım, ermiş kullarım kubbelerin altındadır."

Arabistan'da kubbe ne arasın, bedeviler kubbe yapmazlar ki! Taş yontmakla filan uğraşacak halleri yok ki! Bedevî...

Arabistan'ın özelliği[nden dolayı] kubbe ne oluyor?

Kubbe[nin] çoğulu kıbâb, ne oluyor?

Kubbe bir çeşit çadır... Yoksa bizim anladığımız gibi Süleymaniye Camii'nin kurşunlu kubbesi gibi kubbe değil.

Çadır ama ne çadırı, özelliği ne?

Gelin çadırı.

Kubbe dediler mi, gelin için hazırlanmış özel otağ yani özel çadır demek...

Belki de sonradan medeniyet, imkânlar ilerleyince, taştan yaptıkları yapıların üstünü böyle yuvarlak halde örttükleri zaman, o çadırlara benzettikleri için onlara kubbe demişler. O kubbe kelimesinin orada kullanılması belki ondan dolayıdır. Allahüalem ama Arabistan'da öyle Süleymaniye kubbesi gibi taştan kubbe yok ve İslâm sanatları tarihinde mimaride kubbenin çıkışı daha sonra, ileri zamanlarda. Kullanılışın nasıl olduğuna bakıyoruz; Yemen'deki mimariye bakıyoruz, Arabistan'daki eski mimariye bakıyoruz [kubbe] daha sonraları [kullanılmış].

Kıbâb “gelin çadırı, otağ” demek.

Evlüyâî tahte kıbâbî. “Benim evliyâm, gelinler güveyler gibi gelin çadırının içindedir.”
Lâ ya'rüfühüm ğayrî. Hani gelin çadırı olunca orası özel bir çadır oluyor, herkes göremiyor, herkes giremiyor. “Benim velilerim öyle çadır-

lardadır herkes bilmez, benden gayrisi bilmez.”

Bir tasavvuf kitabında Hızır *aleyhisselam* ile ilgili bir şey okudum, sanıyorum *Risale-i Kuşeyrî*’de okudum, belki de başka bir yerden nakletmiş de olabilirler. Hızır *aleyhisselam* tabii geziyor, görüyor, evliyâullahı biliyor. Demişler ki;

d. Hızır Aleyhisselam'a Senin Bilmediğin Evliya Var Mı?

“Ey Hızır! Senin bilmediğin evliyâ da var mı? Yani senin muttali olmadığın, tanımadığın, bilmediğin evliyâ da, Allah’ın evliyâsı olabiliyor mu?”

“Oluyor.” demiş. “Bir keresinde mübarek bir alim, Mescid-i Nebevî’de hadis dersi veriyordu.” demiş. Peygamber Efendimiz’in hadîs-i şerîflerini anlatıyordu. O zaman bir kenarda da, o hadis dinlenen meclisten uzakta bir adam böyle eğilmiş, büzülmüş, başını eğmiş duruyor. Hızır *aleyhisselam* demiş ki;

“Şu mübareğe de gideyim, söyleyeyim; burada uyuklayacağına, ilim meclisinde bulunmak ibadettir, gelsin, dinlesin şu hadîs-i şerîfleri.” diye gitmiş yanına, uyukladığını düşündüğü kimseyi dürtmüş, demiş ki;

“Mübarek, bak burada bir mübarek alim, salih bir kimse Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*’in hadîs-i şerîflerini okuyor. Sen burada böyle yalnız oturacağına gidip dinlesen de sen de sevap kazansana.” demiş. Adam başını kaldırmış demiş ki;

“İyi söylüyorsun da ben şimdi Cenâb-ı Mevlâ ile münacaat halindeyim. Cenâb-ı Hak ile münacaat hâlimden ayrılıp da ona gidemem.” Öyle deyince [Hızır] demiş;

“Sen çok iddialı bir söz söylüyorsun, ‘Cenâb-ı Hak ile münacaat halinde, niyaz halindeyim, ondan daha mühim işim var’ diyorsun. Bu büyük bir iddia, bu iddiaya bir delil lazım. Nasıl kanıtlarsın bunu, nasıl ispat edersin?” Demiş ki;

“Belgem şudur ki, sen Hızır *aleyhisselam*’sın. Yani kendisine gelen kimsenin Hızır *aleyhisselam* olduğunu bilen, camide olan olayları da takip eden ama Cenâb-ı Hak ile münacaat halinde olmaya devam eden bir yüksek velî demek ki. Hızır *aleyhisselam*;

“Ben bile bilmiyordum o zamana kadar.” diye böyle bir mübarek zâtı söylemiş diye kitaplarda vardı.

Yani Cenâb-ı Hak bazı kullarını, evliyâsını saklıyor, bildirmiyor; bazısını da herkes biliyor. Bazısı varmış, halk onun evliyâ olduğunu bilirmiş. Çünkü rüya oluyor, bilmem ne oluyor, bir şeyler oluyor... O kendisini bilmezmiş, kendisini çok günahkâr bir kul olarak düşünmüş, öyle yaşarmış ama Allah'ın mübarek bir kulu olduğunu halk biliyor. Bazısını halk bilmezmiş; cahil, anlamıyor, adama zındık diyor, belki önem vermiyor, fakir dilenci diyor filan... Halbuki Allah'ın evliyâ kulu... Adam kendisi bilirmiş ama halk bilmezmiş. Bazısını da ne halk bilirmiş ne kendisi bilirmiş. Cenâb-ı Hak işte yine kendisi o mertebeyi veriyor.

e. Ramazan'da Oruç Tutan Bir Müslüman

Evet, *hûrun maksûrâtun fi'l-hıyâm* âyet-i kerîmesinde söylendiği üzere, Ramazan'da oruç tutan kimseye her tuttuğu gün için bir çadırda bir eş verilecektir. İnciden yapılmış çadır ama sıradan bir çadır değil, cennet çadırı, süslü, otağ diyelim. Cennet otağında, padişahın otağ-ı hümâyunu gibi otağda bir hûrî verilecek. Nitekim Kur'ân-ı Kerîm'de de, Rahman sûresinde de bu bildiriliyor. *Hûrun*

maksûrâtun fi'l-hiyâm. “Gözleri çekik güzel gözlü hûrîler haymeler, çadırlar içinde.”

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

Fe-bi-eyyi âlâi rabbikümâ tükezzibân diye bildiriliyor.

Alâ külli'm-raetin minhünne seb'üne hulleten leyse minhâ hulletün alâ levni'l-uhrâ. Efendimiz şimdi bu hûrî kızların giyimlerini anlatıyor. “Bu hûrîlerden her bir hatunun üzerinde 70 kat elbise, hulle var.”

Hulle ne demek?

“Elbise” demek. İlahide geçiyor, nasıl geçiyor?

İdris nebi hulle biçer, elbise kesiyor.

Süphanallah deyü deyü.

Şol cennetin ırmakları

Akar Allah deyü deyü...

İlahisinde de bir yerde böyle geçiyor. Hulle “elbise” demek. Çoğulu hulel geliyor, hulleler. Mübarek hûrî kızının, cennet hatununun üzerinde 70 tane hulle var.

Leyse minhâ hulletün alâ levni'l-uhrâ.

“Hiçbir elbisenin rengi ötekisinin rengiyle aynı değil.”

Her birisi ayrı bir hoş renkte, üzerinde 70 çeşit elbise. Her birisi artık ne türlü ışıık saçıyor, ne türlü parlıyor, ne hoş görünüyorsa böyle...

Tu'tâ seb'îne levnen mine't-tîbi. "Ve bu hûrîlere 70 tür hoş koku ihsan olunmuş." Yetmiş türlü hoş konu var. *Leyse minhü levnün alâ rîhî'l-âhari.* "Hiçbir koku ötekisinin aynısı değil." Yetmiş ayrı çeşit, türlü türlü hoş kokulu, türlü türlü renkli hoş elbiseli...

Li-küllî'm-raetin minhünne seb'üne elfe vasîfetin li-hâcetiâ. "Her bir cennet hatunu kadın için etrafında 70 bin hizmetçi kadın var."

Vasîfe "kadın hizmetçi" demek. Her bir hatunun 70 bin kadın hizmetçisi var. Pervane gibi dönüyorlar, ne istiyorsa getiriyorlar, götürüyorlar, meşrubat mı, meyve mi neyse diye. İhtiyacı için elini kıpırdatsa, kaşını kaldırırsa, gözüyle baksa hemen hizmete koşuyorlar yani diyelim.

Onlar burada yok da artık o kadar hizmetçi ne yapar?

Tabii hizmet etmek için koşturur diye düşünüyorum.

Ve seb'üne elfe vas. “Ayrıca 70 bin erkek hizmetçi var.” *Me'a külli vasîfin safhatün min zehebin.* “Her bir erkek hizmetçinin elinde [altından] bir sini var. *Fîhâ levnü ta'âmin.* “Bu tepsinin içinde çeşit çeşit cennet taamları var.”

Sübhanallah! İnsan cennete girdikten sonra tatlı bir yemek olduktan sonra, cennet tamamı olduktan sonra bir tanesine iki tanesine bile razı olur ama türlü türlü yiyecekler...

Yecidü li-âhiri lukmatin minhâ lezzeten lem yecidhü li-evvelihî. “En son yediği lokmada ilkinde duymadığı kadar yine lezzeti duyar.” Yani bıkmak [yok.] Yiyince, “Artık istemiyorum, kalsın, baklava börek olsa yemem bundan sonra.” [demek yok.] Arnavut, “Bundan sonra pırasa olsa yemem.” demiş. Pırasayı çok seviyor demek ki.

Yani bıkkınlık yok. Cennetlik mübarek o kadar çeşitli yemeği yiyor, bıkkınlık gelmiyor. Ha babam ye babam... hepsinde ayrı lezzet alıyor.

Hani mesela annesi çocuğa diyor ki;

“Aç ağzını yavrum!”

Çocuk istemiyor.

“Haydi yavrum...”

Kovalıyor, çocuk da kaçıyor. Annesi tabak elinde kaşıkda yemek;

“Haydi bakalım, aç ağzını, havada kuş uçuyor bak bakalım, aç bakalım, bilmem ne...” kandırıyor, bir tane daha zorluyor, ondan sonra çocuk istemiyor, kusacağı geliyor. Annesi;

“Yut yut, sakın çıkartma!” filan diyor...

Yav bu kadar ne zorluyorsun bu çocukcağzı, acıkınca yer zaten. Mutfağı kilitlesen, çocuk acıktı mı bak nasıl yer! Çatır çatır böyle kapının kenarını kemirir... İlle zorla yedireceğim diye koşturuyor peşinden. [Cennette] öyle şey yok, bıkmak yok. Ha babam ye babam... Yiyor, hepsinde lezzet duyuyor.

Li-küllî'm-raetin minhünne seb'üne serîran. “Bu her bir cennet hatununun 70 tane sediri var.”

Cennet sediri... Serîr, “sedir” demek. Sizin oturduklarınız gibi değil. Bunlar ne ki! Bunlar dünya sedirleri... Çok güzel cennet [sedirleri...] Kim bilir ne kadar hoş döşenmiş, ne kadar hoş rahat, ne kadar yumuşak.

Serîran min yâkûtetin hamrâe. “Mücevheratla süslü kırmızı yakuttan.” *Alâ külli*

serîrin. “Her bir sedirin üstünde.” *Seb’üne firâşen*. “Yetmiş tane döşek var.”

Yetmiş kat mı diyeceğiz, kat demiyor 70 döşek var diyor.

Batâinühâ min istebrak. “İpekten 70 tane döşek var, örtüleri atlastan.”

İstebrak “kalın bir çeşit ipek kumaş” [demek.] Atlas filan mı artık neyse cinsini müzelere gidip bakmak lazım; *istebrak* nasıl oluyor, deseni nasıl oluyor, kalınlığı nasıl oluyor, ince mi kalın mı...

Fevka külli firâşin seb’üne erîke. “Her bir bu örtünün üstünde de 70 tane yastık var.”

Yastıklar, kat kat döşekler, atlaslar, ipekler içinde... Hayalinizi çalıştırın bakalım, çalıştırın çalıştırın çalıştırın... Oruç tutanların mükâfatlarını anlamak için hayalinizi ne kadar çalıştırırsanız çalıştırın.

Ve yu’tâ zevcühâ misl zâlike. Bu hatunlara bunları verilir de oruç tutan adam ne yapacak? “Ona da aynısı verilir.” diyor.

Ona da aynı döşekler, atlaslar, yastıklar vesaireler ona da verilir. Oruçluya da bu cennet hatunlarına verilenlerin aynı verilir.

Alâ serîrin min yâkutin ahmere müveşşehan bi’d-dürri aleyhi sivârâni min zehebin.

“Ki bu erkeklere verilen kırmızı yakuttan yapılmış, inci ile süslenmiş bu yatakların, döşeklerin üzerinde altın iki bilezik vardır.” *Müveşşahan bi'd-dürri*. “İnciyle süslenmiş bu serirlerin iki tane altın halkası vardır.”

Hâzâ bi-küllî yevmin sâme hû min ramadâne. “Bu hergün Ramazan’dan tuttuğu bir gün içindir.” *Sivâ*. “Hariç.” *Mâ amile mine'l-hasenât*. “Ramazan’da işlediği öteki sevaplı işlerin mükâfatları hariç bu Ramazan’da tuttuğu orucun mükâfatıdır.” diyor.

Huzeyme *Sahih*’inde bu hadîs-i şerîfi rivayet etmiş. Ebuşşeyh *Sevab* bölümünde nakletmiş.

Allahu Teâlâ hazretleri tabii [cenneti öyle yaratmış ki] Peygamber Efendimiz cenneti anlatırken kısaca şöyle buyuruyor;

f. Peygamber Efendimiz Cenneti Anlatırken

Mâ lâ aynün raet. “Gözlerin görmediği.” Dünyada misli yok ki, hiç görülmemiş. *Ve lâ üzünün semi’at*. “Kulakların işitmediği.” Duyulmamış, görülmemiş. *Ve lâ hatara alâ bâli ehadin*. “Hiç kimsenin hayaline gelmeyen.”

Hayallerinin bile üstünde yani tahayyül edilemeyecek kadar güzel. Onun için ben bu

vasıfları hiç küçümsemiyorum, hiç şey yapmıyorum. Dünya kelamıyla dünyadaki insanlara bildiklerinden anlatırken işte böyle böyle anlatır insan, ancak böyle anlatır. Başka nasıl anlatılsın, bu kadar anlatılır.

Şunu anlayalım ki Ramazan çok güzel, Ramazan'da oruç tutmak çok güzel, Ramazan'ı ihyâ etmek çok güzel, Ramazan'da ibadet yapmak çok güzel, mükâfatları çok. Mükâfatların neler olduğunu Cenâb-ı Hak biliyor, Peygamber Efendimiz de, "Anlat yâ Resûlallah!" deyince kıyısından köşesinden biraz tasvir edivermiş ama yani anlatmak gözle görmek gibi olmaz.

Yani siz çok beğendiğiniz bir şeyi görmeden bir kimseye dönüp de anlatacağınız zaman nasıl anlatırsınız?

"Çok güzel, tarif edemem, bayıldık!" dersiniz...

Biz Brunei'ye gittik.

Brunei neresi?

Güneydoğu Asya'da, Endonezya'nın yukarısında, Malezya'nın doğusunda bir sultanlık; Brunei Sultanlığı...

Dinleyici: Bilmiyoruz.Hocaefendi: Bilmiyor musun? Gitmedin. Ben gittim, ya.. Orada

kralın kardeşi [bir tatil köyü yaptırmış.] Para çok, yani Brunei'de kişi başına düşen yıllık gelir 20 bin Amerikan doları. Yüksek, 20 bin mi, 25 bin mi, 30 bin mi? Rakamları ben iyi hatırımda tutamam yani çok yüksek... Dünya-daki kişi başına düşen milli gelirin en yüksek olduğu yer. Tabii sultan da dünyanın en zengin sultanı... Birisi bunun kafasına koymuş sultanın kardeşi Brunei'de bir gezinti köyü, tatil köyü yapmış, biz de kalktık gittik. Giriş bedava. Bir kapıdan giriliyor, çok geniş bir alana eğlencelerin akla hayale gelen gelmeyen, şimdiye kadar gördüğünüz görmediğiniz her çeşidini görebiliyorsunuz. Bedava ama artık parayla olacakmış, geç kaldınız. Biz bedava olarak girdik de siz giderseniz girişe ücret ödeyeceksiniz. Böyle huuuuup fezaya gider gibi havaya çıkmak, bilmem kaymalar, bilmem neler... Artık lunaparklarda görülen şeylerin çok paraya dayanan, zengin işi güzel-leri... Öyle yaya da gezilemeyecek gibi, bir araba alıyorsun; açık bir araba, birisi seni gezdiriyor. Orada her tarafı görüyorsun, istediğin yerde iniyorsun, biniyorsun, eğleniyorsun, biniyorsun, öbür tarafa gidiyorsun, öyle bir yer... Her tarafı gezdik, en son bitti, en

son bir yerde, bir meydanda dediler ki; “Şimdi burada havuzda fıskiyelerin gösterisi var.” Havuzun karşısına oturduk, hava latif yani sıcak bir yaz gününün akşamı nasıl olur, öyle... Orası ekvatora yakın bir yer, hep sıcak, orada mevsim yok. Yaz, kış, güz, sonbahar yok... Bir yağışlı zamanları var; altı ay yağışların devam ettiği zaman, altı ay da yağışların olmadığı zaman var. İki türlü hal görülüyor ama sıcaklık aşağı yukarı aynı gidiyor. Havuz çok büyük, ne kadar büyük? Buradan nereye kadar diyelim, mesela aşağıdaki caddeyi filan geçer. Çok büyük bir havuz, fıskiyeler var. Bu fıskiyeleleri çalıştırıyorlar, her bir taraftan fıskiyeleler fışkırıyor ama o kadar çeşitler yapmışlar ki bir tanesi dik fışkırıyor, yukarı çıkıyor çıkıyor çıkıyor ordan böyle dökülüyor, onu da ışıklarla ışıklandırıyorlar, karanlıkta çok güzel görüyorsun. Bir fıskiye yukarı çıkıyor. Sonra yanlardan fıskiyeleler var, kimisi böyle düz akıyor, kimisi böyle açılıyor böyle akıyor, yani tavus kuşunun kuyruğu gibi, tarağın dişleri gibi, tüneller gibi... Sonra birbirleriyle çapraz geliyorlar böyle dökülüyorlar ve bunlar değişiyor. Yani hep aynı şekilde değil belli bir sırayla değişiyor. O fıskiyelelerin oyunları, çeşitleri,

yükseklikleri, alçaklıkları, fışkırımları, dökülmeleri, birbirlerine karışmaları, dönmeleri ve ışıklarla bunların çeşitli renklerle renklendirilmeleri ve o arada da bunların hareketlerine uygun bir mûsikinin çalması... Tariflere sığmayacak bir renk, görüntü ve mûsiki ziyafeti... İnsan kenarda oturduğu yerde mum gibi eriyor... Aaa, bir de bakıyorsun Es'ad Coşan erimiş. Yani [insan] böyle mum gibi eriyor. O kadar güzel, tariflere sığmaz bir şey! Yani nasıl anlatayım ki 30-40 dakika da sürüyor. Bayağı bir uzunca da sürüyor ama çok şahane düzenlemişler. O kadar güzel renk cümbüşü, fıskiye cümbüşü, o kadar çeşitlilik [var insan] bıkmıyor, fıskiyeler böyle dans ediyor gibi... Tarif edilmez, görmek lazım. Avustralya'ya bilet alırsınız, Brunei'de duraklırsınız, gider orayı görürsünüz. Ondan sonra Avustralya'ya gelirsiniz, gayet kolay.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

17 Ramazan 1421 / 14.12.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

